สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ (Outbreak Verification Summary)

ภัทร์ธีนันท์ ทองโสม, กาญจนีย์ ดำนาคแก้ว, ภาคภูมิ ยศวัฒน, สุทธนันท์ สุทธชนะ, บวรวรรณ ดิเรกโภค, วัชรี แก้วนอกเขา, ฉันท์ชนก อินทร์ศรี, อรพิรุฬห์ สการะเศรณี, พจมาน ศิริอารยาภรณ์
ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข
✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 36 ระหว่างวันที่ 6 – 12 กันยายน 2558 ทีมประเมินสถานการณ์สาธารณสุข กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. ผู้ป่วยยืนยันโรคไข้เลือดออกเสียชีวิต 1 ราย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบผู้ป่วย 1 ราย ชายชาวไทย อายุ 49 ปี ขณะป่วยอยู่หมู่ที่ 4 บ้านศาลาลัย ตำบลศาลาลัย อำเภอสามร้อยยอด อาชีพเกษตรกรรมและขายของเก่า ดื่มสุราทุกวัน และสูบใบจากวันละประมาณ 10 มวน เริ่มป่วยวันที่ 1 กันยายน 2558 ด้วยอาการไข้ ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย ทานอาหารได้น้อย ไม่ได้รับการรักษา วันที่ 4 กันยายน 2558 ไปรักษาที่ รพ.สต.บ้านทุ่งเคล็ด ด้วยอาการมีไข้ (39.9 องศาเซลเซียส) เจ็บคอ อาเจียน 3 ครั้ง น้ำมูกใสมา 2 วัน เจ้าหน้าที่วินิจฉัยโรค URI ได้ยารักษาตามอาการ วันที่ 5 กันยายน 2558 เวลา 14.00 น. อาการไม่ดีขึ้น ไปคลินิกแห่งหนึ่งในตำบลศาลาลัย ได้ยารักษาตามอาการ เวลา 16.46 น. ไปโรงพยาบาลสามร้อยยอด ด้วยอาการไข้สูง ปวดศีรษะ ปวดเมื่อยตามตัว เหนื่อย อ่อนเพลีย ทานอาหารได้น้อย อาเจียน แพทย์วินิจฉัยโรคไข้เลือดออก (DF สงสัย DSS) รับไว้เป็นผู้ป่วยใน ผลตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด พบเม็ดเลือดขาว 4,890 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร, นิวโทรฟิลร้อยละ 76.8, ลิมโฟไซต์ร้อยละ 12.5, เกล็ดเลือด 69,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร, ฮีมาโตคริตร้อยละ 48.5 วันที่ 6 กันยายน 2558 เวลา 20.50 น. หายใจเหนื่อย จุกใต้ลิ้นปี่ มีเหงื่อออก ตัวเย็น ไม่มีไข้ ความดันโลหิต 110/70 มิลลิเมตรปรอท, ชีพจร 100 ครั้งต่อนาที, อัตราการหายใจ 36 ครั้งต่อนาที, O2 sat 75 - 90 % การตรวจ Dengue Ag NS1 ผล Positive, Dengue IgG และ IgM ให้ผลบวก เวลา 21.15 น. ผู้ป่วยมีอาการชัก เกร็ง ตาค้าง ความดันโลหิตลดลง ส่งต่อโรงพยาบาลหัวหิน รักษาตัวในห้องวิกฤติ จนถึงวันที่ 7 กันยายน 2558 แพทย์วินิจฉัย Dengue Shock Syndrome ผู้ป่วยเสียชีวิต เวลา 12.37 น. เก็บตัวอย่างส่งตรวจเพื่อยืนยันผลที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ 5 สมุทรสงคราม (8 กันยายน 2558) การตรวจหาสารพันธุกรรมโดยวิธี RT - PCR ให้ผลบวกต่อเชื้อไข้เลือดออก ชนิด DEN-2 และแอนติบอดีไข้เลือดออก พบ acute dengue infection

กิจกรรมควบคุมโรคที่ดำเนินการแล้ว 1) วันที่ 6 กันยายน 2558 รพ.สต.บ้านทุ่งเคล็ด ดำเนินการสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายที่บ้านผู้ป่วย (ในรัศมี 100 เมตร มีบ้านผู้ป่วยเพียงหลังเดียว) และให้สเปรย์กำจัดยุงกับภรรยาผู้ป่วย พบภาชนะภายในบ้าน 3 ภาชนะ แต่ไม่พบลูกน้ำยุงลาย 2) วันที่ 7 กันยายน 2558 โรงพยาบาลสามร้อยยอดร่วมกับเทศบาลตำบลไร่เก่า ออกพ่นหมอกควันในบริเวณบ้านผู้ป่วย และแนะนำให้ใช้สเปรย์กำจัดยุงพ่นภายในบ้าน ทั้งนี้เนื่องจากได้มีการจัดงานศพที่บ้านผู้ป่วย จึงจะประสานกับภรรยาและญาติผู้ป่วยเพื่อขอพ่นหมอกควันซ้ำในวันที่ 9 กันยายน 2558 3) ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกแก่ประชาชนในพื้นที่ 4) ค้นหาผู้ป่วยรายใหม่ในชุมชน

2. ผู้ป่วยยืนยันโรคมือ เท้า ปาก เสียชีวิต 1 ราย จังหวัดชลบุรี พบผู้ป่วยอายุ 4 ปี 3 เดือน เด็กหญิงชาวไทย ขณะป่วยอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลบ่อวิน อำเภอศรีราชา เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลโรงเรียนแห่งหนึ่งในอำเภอศรีราชา เริ่มป่วยวันที่ 23 สิงหาคม 2558 ด้วยอาการอาเจียนและมีตุ่มเม็ดเล็ก ๆ เหมือนผื่นคันที่ข้อศอกและเข่า เข้ารับการรักษาที่คลินิกเอกชนแห่งหนึ่ง แพทย์ให้ยารักษาตามอาการและให้กลับบ้าน วันที่ 24 สิงหาคม 2558 เข้ารักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ ด้วยอาการไข้สูง อาเจียน มีน้ำมูกและตุ่มนูนแดงที่ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า ทานอาหารได้ตามปกติ แรกรับไข้สูง 38.8 องศาเซลเซียส ความดันโลหิต 98/67 มิลลิเมตรปรอท อัตราการเต้นหัวใจ 73 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 66 ครั้งต่อนาที แพทย์รับไว้รักษาในห้องแยกโรค วินิจฉัยเบื้องต้นโรคมือ เท้า ปาก วันที่ 25 สิงหาคม 2558 เวลา 03.00 น. ไข้สูง ชัก เกร็ง แพทย์ใส่ท่อช่วยหายใจ ย้ายเข้ารักษาในห้องวิกฤต ผู้ป่วยมีอาการกล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ กระสับ-กระส่าย Coma Score 9T ส่งต่อโรงพยาบาลชลบุรี เวลา 17.00 น. ระหว่างกำลังส่งต่อผู้ป่วยหัวใจหยุดเต้น แพทย์ได้ทำ CPR ผู้ป่วยเสียชีวิตก่อน Refer เวลา 18.00 น. แพทย์วินิจฉัยสาเหตุ Brain stem encephalitis, Pulmonary edema, Myocarditis การตรวจความสมบูรณ์ของเม็ดเลือด (24 สิงหาคม 2558) พบ เม็ดเลือดขาว

28,400 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร นิวโทรฟิลร้อยละ 66 ลิมโฟไซต์ร้อยละ 28 เกล็ดเลือด 454,000 เซลล์ต่อลูกบาศก์มิลลิเมตร ฮีมาโตคริตร้อยละ 36.9 เก็บ Throat swab, น้ำไขสันหลัง และ Serum ส่งตรวจที่กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (28 สิงหาคม 2558) พบสารพันธุกรรมของไวรัสกลุ่มเอนเตอโร 71 จากตัวอย่างชนิด Throat swab จากการสอบสวนโรคในพื้นที่ ข้อมูลการป่วยด้วยโรคมือเท้าปากของตำบลบ่อวิน ตั้งแต่เดือนมกราคม – มิถุนายน 2558 พบ 3 ราย แต่ยังไม่พบผู้ป่วยในหมู่ 3 การค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติมในโรงเรียน มีการคัดกรองเด็กนักเรียนชั้นเตรียมอนุบาลถึงชั้นอนุบาล 3 จำนวน 17 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 646 คน พบเด็กมีตุ่มแดงที่มือและแขน ไม่พบตุ่มแดงที่ลิ้น 4 ราย มีตุ่มแดงที่ลิ้น 2 ราย แต่ในห้องเรียนที่ผู้ป่วยเรียนไม่พบนักเรียนมีอาการ

สิ่งที่ดำเนินการไปแล้ว 1) ให้สุขศึกษาแก่ครู ผู้ทำความสะอาด ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชนเรื่องโรค มือเท้าปาก และป้องกันโรค 2) ตรวจคัดกรองเด็กก่อนเข้าเรียน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ หากพบผู้เข้าข่ายสงสัยส่งต่อโรงพยาบาล 3) ให้จัดหาผ้าปิดจมูก และให้ใช้ในกรณีเด็กป่วยด้วยทางเดินหายใจ 4) แนะนำจัดให้เด็กนอนห่างกัน และถ้าพบมีเด็กป่วยให้แยกเด็กไปนอนห้องแยก 5) แนะนำเรื่องการล้างมือ ก่อนและหลัง รับประทานอาหาร รวมทั้งหลังจากมีการขับถ่าย 6) ล้างห้องน้ำ และใช้น้ำยาทำความสะอาดสุขภัณฑ์ ทำความสะอาด 7) รณรงค์ทำความสะอาดห้องเรียน เครื่องเล่นในสนามเด็กเล่น ห้องคอมพิวเตอร์ อาคารโรงอาหาร ราวบันไดอาคารเรียน ด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อโรคตามแนวทาง ทำต่อเนื่องตั้งแต่วันที่ 28 สิงหาคม - 9 กันยายน 2558 8) ทำความสะอาดของเล่นเด็ก โดยแช่น้ำสบู่ทิ้งไว้ 30 นาที แล้วล้างด้วยน้ำเปล่า แล้วนำตากแดด 1 ชั่วโมง 9) วางระบบการเฝ้าระวัง หากพบผู้ป่วยด้วยโรคมือ เท้า ปาก ในห้องเรียนเดียวกัน ตั้งแต่ 2 รายขึ้นไป ใน 1 สัปดาห์ พิจารณาปิดห้องเรียน หากกระจายหลายชั้นเรียน พิจารณาให้ปิดโรงเรียนเป็นเวลา 5 วัน

3. <u>ผู้ป่วยอหิวาตกโรค บริเวณชายแดนไทย - พม่า อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก</u> เป็นชาวกะเหรี่ยงชายแดนไทย 2 ราย และชาวพม่า 3 ราย มีผู้เสียชีวิต 2 ราย พบผู้ป่วยรายแรก เพศหญิง 1 ราย อายุ 13 ปี 8 เดือน สัญชาติกะเหรี่ยง ที่อยู่ขณะป่วยอาศัยอยู่บ้านจอขวะ ประเทศเมียนมาร์ เป็นหมู่บ้านที่อยู่ใกล้แนวชายแดนไทย เขตติดต่อกับหมู่บ้านเลตองคุ หมู่ 10 ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก เริ่มป่วยวันที่ 3 กันยายน 2558 ด้วยอาการถ่ายเป็นน้ำมากกว่า 20 ครั้ง ญาตินำเข้ารับการรักษาที่สุขศาลาพระราชทานบ้านเลตองคุ วันที่ 4 กันยายน 2558 ยังมีอาการถ่ายเป็นน้ำหลายครั้ง เจ้าหน้าที่จึงประสานขอสนับสนุนเฮลิคอปเตอร์ ออกไปรับผู้ป่วยที่หมู่บ้านเลตองคุ ผู้ป่วยเข้ารับรักษาในแผนกผู้ป่วยฉุกเฉินโรงพยาบาลอุ้มผาง แรกรับอัตราหายใจ 50 ครั้งต่อนาที ชีพจร 162 ครั้งต่อนาที อาการซึม พูดจาสับสน ไม่ค่อยรู้สึกตัว แพทย์วินิจฉัย Acute Gastroenteritis, Septic Shock และ Severe dehydration แพทย์ให้ใส่เครื่องช่วยหายใจ รับไว้ที่แผนกผู้ป่วยวิกฤต และเก็บตัวอย่างอุจจาระส่งเพาะเชื้อที่โรงพยาบาลแม่สอด พบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El tor Ogawa แพทย์ให้การวินิจฉัยอหิวาตกโรค ผลการสอบสวนโรคพบว่าผู้ป่วยอาศัยอยู่กับบิดา มารดา และพี่น้องรวมทั้งหมด 7 คน ในช่วง 5 วันก่อนป่วย ประวัติการรับประทานอาหารจำได้ไม่ชัดเจน น้ำดื่มน้ำใช้จากลำห้วย น้ำดื่มไม่ได้นำมาต้มก่อน แต่กรองโดยใช้ผ้าบาง ถ่ายอุจจาระลงส้วมหลุม ไม่มีประวัติเดินทาง ค้นหาผู้ป่วยในชุมชนพบว่าน้องของผู้ป่วยรายนี้ 2 คนซึ่งมีอาการถ่ายเหลว ทั้งคู่พบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 Eltor Ogawa เช่นกัน นอกจากนี้ได้ทำการค้นหาผู้ป่วยในบ้านอื่น ๆ ในชุมชนทั้งที่หมู่บ้านเลตองคุ และหมู่บ้านจอขวะ พบผู้เสียชีวิต 2 ราย ดังนี้

<u>รายที่ 1</u> เพศหญิง อายุ 33 ปี อาศัยอยู่บ้านเลตองคุ หมู่ 10 ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง จังหวัดตาก มีประวัติ 1 สัปดาห์ก่อนป่วย ไปทำไร่ ใกล้หมู่บ้านทีมะคีในเขตพม่า ผู้ป่วยเป็นผู้ปรุงอาหารและรับประทานร่วมกันทั้งครอบครัว ดื่มน้ำจากลำห้วย ไม่ได้ต้ม ถ่ายอุจจาระในป่า วันที่ 3 กันยายน 2558 เวลาประมาณ 07.00 - 08.00 น. เริ่มป่วยด้วยอาการถ่ายเป็นน้ำ 2 ครั้ง อ่อนเพลีย ไม่มีแรง ถ่ายเป็นน้ำบ่อยขึ้น ญาติช่วยกันแบกผู้ป่วยกลับบ้านถึงหมู่บ้านเลตองคุ ประมาณ 21.00 น. ผู้ป่วยมีอาการถ่ายเป็นน้ำตลอด และเสียชีวิตที่บ้านเมื่อเวลา 21.30 น. ผู้ป่วยรายนี้ไม่ได้เก็บอุจจาระส่งตรวจ เนื่องจากศพถูกฝังแล้ว แต่พบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 El tor Ogawa ในผู้สัมผัสใกล้ชิด 2 ราย คือ ลูกของผู้เสียชีวิต (มีอาการถ่ายเหลว) และน้องสาวของผู้เสียชีวิต (ไม่มีอาการ)

<u>รายที่ 2</u> เพศชาย อายุ 40 ปี บ้านเดิมอยู่ที่หมู่บ้านจะแกตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละ จังหวัดกาญจนบุรี อาชีพทำไร่ วันที่ 1 กันยายน 2558 เดินทางมาที่หมู่บ้านจอขวะ พักค้างคืนบ้านเพื่อนในหมู่บ้าน วันที่ 3 กันยายน 2558 เวลา 14.00 น. มีอาการถ่ายเป็นน้ำอ่อนเพลีย ไม่มีแรง เพื่อนพาเดินทางมาที่หมู่บ้านกุยเลอเติ่ง (ฝั่งพม่า) วันที่ 4 กันยายน 2558 ได้รับการรักษาจากทหารพม่าและพักค้างที่บ้านเพื่อน แต่อาการไม่ดีขึ้น ผู้ป่วยเสียชีวิตเมื่อเวลา 04.00 น. เก็บตัวอย่างอุจจาระส่งเพาะเชื้อที่โรงพยาบาลแม่สอด พบเชื้อ *Vibrio cholerae* O1 Eltor Ogawa แต่ไม่พบเชื้อในผู้สัมผัสใกล้ชิด

มาตรการควบคุมโรค 1) แจ้งเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่เพื่อทราบสถานการณ์การเกิดโรค 2) ให้ความรู้เรื่องอหิวาตกโรคและวิธีการป้องกันโรคอุจจาระร่วงอย่างแรงแก่ประชาชน 3) ให้ยา Doxycycline ในผู้ใหญ่ และให้ยา Norfloxacin ในเด็กที่สัมผัส

ใกล้ชิดผู้ป่วย ผู้ที่มีอาการและกลุ่มเสี่ยง จำนวน 421 คน 4) เก็บ Rectal Swab ในผู้สัมผัสใกล้ชิดและมีอาการ (หมู่บ้านเลตองคุ ตำบลแม่จัน อำเภออุ้มผาง 8 ราย หมู่บ้านจอขวะ 10 ราย หมู่บ้านกุยเลอเติ่ง ประเทศเมียนมาร์ 24 ราย) 5) ให้สุขศึกษาในเรื่องการบริโภคอาหารและน้ำ และพฤติกรรมการใช้ส้วมที่ถูกสุขลักษณะ 6) ดำเนินการควบคุมสิ่งแวดล้อมในวัด โรงเรียน และชุมชน และเก็บตัวอย่างน้ำ 9 ตัวอย่าง

****

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 36

Reported Cases of Diseases under Surveillance 506, 36th week

get506@yahoo.com

ศูนย์สารสนเทศทางระบาดวิทยาและพยากรณ์โรค สำนักระบาดวิทยา

Center for Epidemiological Informatics, Bureau of Epidemiology

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558 สัปดาห์ที่ 36

Table 1 Reported Cases of Priority Diseases under Surveillance by Compared to Previous Year in Thailand, 36th Week 2015

Disease	2015				Case* (Current 4 week)	Mean** (2010-2014)	Cumulative 2015	
	Week 33	Week 34	Week 35	Week 36				
	Cases	Cases	Cases	Cases			Cases	Deaths
Cholera	0	0	1	0	1	33	5	0
Influenza	1462	1253	1104	464	4283	10052	46413	24
Meningococcal Meningitis	0	0	0	0	0	1	15	2
Measles	17	25	7	5	54	261	656	0
Diphtheria	0	0	0	1	1	4	11	3
Pertussis	0	1	2	0	3	1	31	1
Pneumonia (Admitted)	4077	3706	3337	1655	12775	17073	133949	371
Leptospirosis	45	36	26	11	118	375	1110	23
Hand, foot and mouth disease	850	831	723	461	2865	4290	27472	2
Total D.H.F.	4826	4358	3482	861	13527	11054	71631	63

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และ สำนักระบาดวิทยา: รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ

ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" ไม่ใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"

ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ

* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)

** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)